

UNIDADE 8

Os rostros da violencia machista: cara unha sociedade sen violencia

Para comezar:

- **Como defines a violencia machista? Que a diferencia doutros tipos de violencia?**
- **A violencia de xénero non se reduce ás agresións físicas. Que outras actuacións consideras que son tamén violencia de xénero?**
- **Tes idea de cantas mulleres están a ser protexidas actualmente pola policía dos seus maltratadores en Galiza?**
- **Como axudarías a unha vítima de violencia de xénero?**
- **Que percepción tes sobre o maltrato entre adolescentes? Está a ser erradicado ou sobrevive a violencia de xénero entre a mocidade?**
- **Por que pensas que as mulleres vítimas de violencia de xénero teñen dificultades para abandonar a relación?**

Que é a violencia de xénero?

A **violencia de xénero** é un dos múltiples tipos de violencia que se viven na nosa sociedade. A loita contra ela **non exclúe que se combatan outros casos**, como a **violencia intrafamiliar**. Simplemente individualiza a violencia específica que se exerce sobre as mulleres para poder atallala mellor. É por iso que o estado español e a Xunta de Galicia contan con **lexislación específica contra a violencia de xénero**.

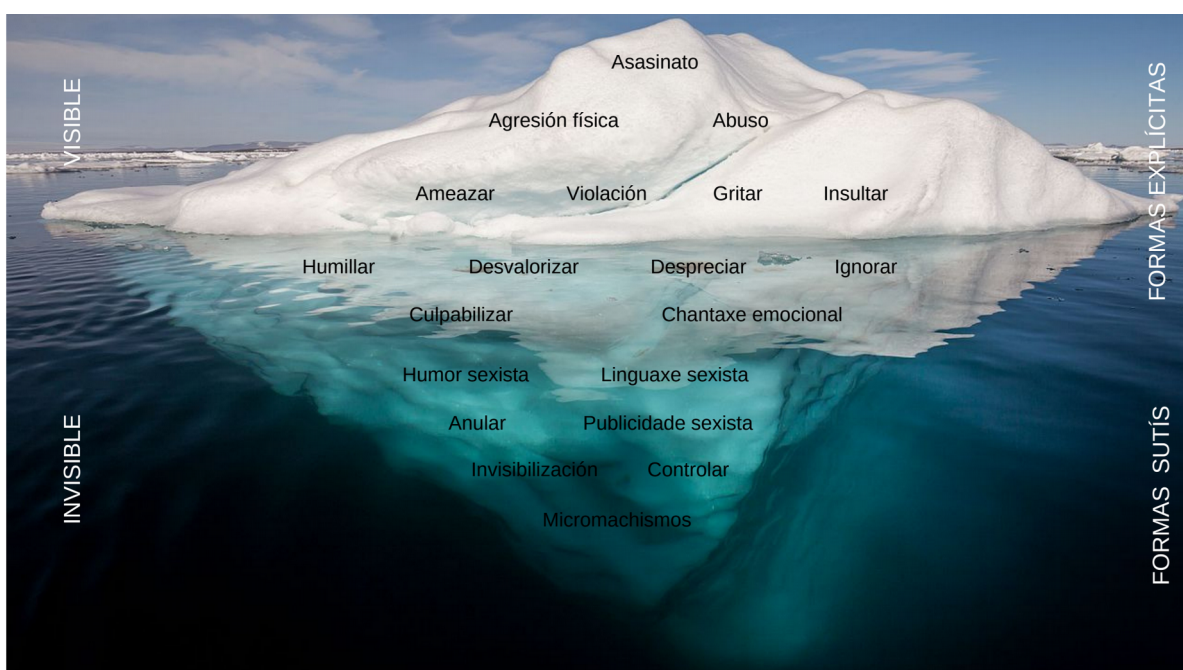
A violencia de xénero tamén se denomina violencia machista. Esta definición incide na causa do problema, que é o machismo que pervive na nosa sociedade. En ocasións escoitamos falar de **terrorismo machista**, que fai fincapé no **uso sistemático do terror como medio de control** por parte dos homes sobre as mulleres: o número de vítimas por violencia de xénero nos últimos dez anos

supera as mil persoas en España. Só en Galiza prodúcense todos os anos máis de cinco mil denuncias por violencia de xénero.

Ata o 2004, cando se aprobou a primeira lei contra a violencia de xénero, esta considerábase un problema familiar. As vítimas considerábanse responsables da situación ao tempo que exculpaban aos agresores. Hoxe en día, por fortuna, considérase que é un problema que afecta a toda a sociedade.

O iceberg da violencia de xénero: dos micromachismos aos asasinatos machistas

Debemos entender que a violencia de xénero ten múltiples formas:

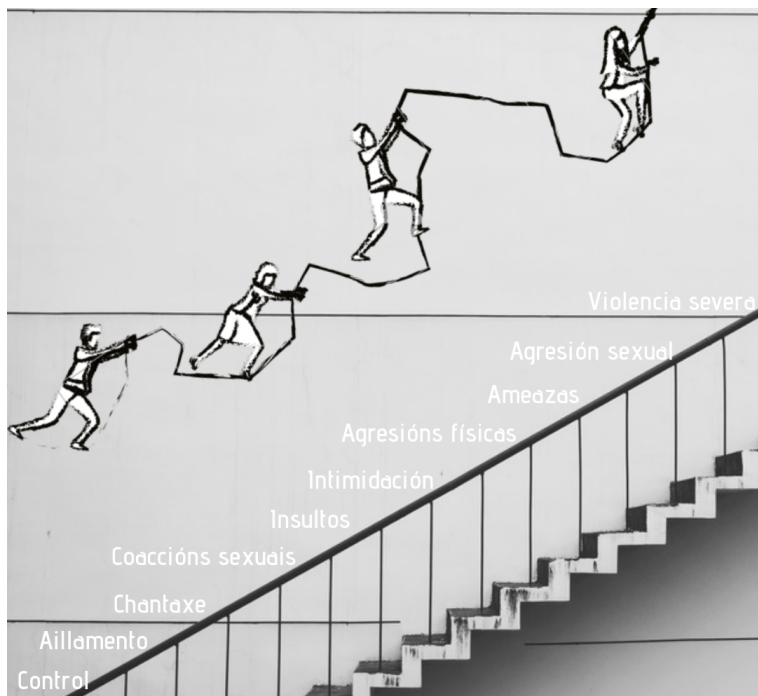
O iceberg da violencia de xénero. Elaboración propia.

- **Psicolóxica:** insultos, menosprezos, intimidacións, ameazas...
- **Física:** é a cara máis visible da violencia de xénero. Empurróns, queimaduras, golpes...
- **Sexual:** calquera acto de natureza sexual sen o consentimento expreso da muller.
- **Económica:** o control ou a privación de recursos no ámbito da parella.
- **Acoso:** intimidación que se exerce sobre as mulleres no ámbito laboral ou persoal.
- **Trata de mulleres:** aproveitamento económico do corpo das mulleres como o que se produce na **prostitución**.

A nosa educación levounos a interiorizar condutas que sustentan a violencia contra as mulleres: a **invisibilización**, a **publicidade** e o **humor sexista**, os **micromachismos**... A erradicación da violencia de xénero pasa necesariamente pola eliminación destas condutas.

O ciclo da violencia: consecuencias para as vítimas

A violencia de xénero pasa por diferentes fases dentro do que se chama a escaleira da violencia.

Escaleira da violencia. Elaboración propia.

Habitualmente comeza con pequenos xestos, aos que quitamos importancia e que xustificamos en nome do amor. Co tempo, vanse subindo chanzos e o grao de violencia aumenta.

Ademais, a violencia nunha relación pasa por distintas fases que se repiten: o ciclo da violencia. En primeiro lugar sucede un acontecemento que detona a crise. Esta fase de tensión vai aumentando ata que se produce a agresión na fase de explosión. Despois vén o arrepentimento durante unha etapa chamada a "lúa de mel". Este ciclo repetirase unha e outra vez, pero a lúa de mel cada vez é máis breve, ata desaparecer.

Sinais de alerta na mocidade: control e redes sociais

As cifras de violencia de xénero entre a poboación adolescente están a aumentar nos últimos anos. As redes sociais xogan un papel moi importante, pois son empregadas como ferramenta de control dentro da parella.

Que che controlen a hora de conexión en WhatsApp, as fotos que sobes a Instagram, os "gústame" de Facebook... Son algúns dos primeiros síntomas de alerta nunha relación.

Por outra banda, prácticas como o sexting contribuíron a aumentar as cifras de acoso ou violación dos dereitos sexuais nas últimas décadas. O anonimato das redes anima a insultar e ameazar en termos que poden acabar por constituír un delito de violencia de xénero.

Ciclo da violencia. Elaboración propia.

Falsas crezas asociadas á violencia de xénero

Arredor da violencia de xénero circulan un gran número de falsas crezas que están moi estendidas entre a poboación. Estes mitos contribúen a xustificar ao [maltratador](#) e a responsabilidade da sociedade patriarcal en que somos educadas/os:

Mitos acerca dos maltratadores	A realidade
A miúdo teñen problemas psiquiátricos ou adicións.	Os datos médicos indican que só un de cada dez casos de maltrato están relacionados con problemas psiquiátricos. En canto ao alcol e as drogas, simplemente intensifican a agresividade de persoas xa predispostas ao maltrato.
Mitos acerca das vítimas	A realidade
Provocan a violencia do agresor.	Cando xustificamos a violencia nos celos ou nunha ruptura sentimental, repetimos a idea de que as mulleres nacen para seren dominadas polos homes.
Aguantan porque queren.	Cando unha muller atura unha situación de maltrata, a miúdo sofre de indefensión aprendida , baixa autoestima e dependencia do maltratador. Ademais vive coa falsa esperanza de que o seu agresor cambie.
As denuncias son falsas.	As denuncias falsas son o 0,01% do total. Inclúe as denuncias nas que o maltrato non se puido demostrar por falta de probas.
Outros mitos	A realidade
O maltrato só se dá entre as clases baixas.	A violencia de xénero dase en todos os ámbitos, culturas e clases sociais.
As mulleres tamén maltratan.	Certo, por iso existe a figura xurídica da violencia intrafamiliar. Dada a diferenza en canto ás cifras e ás causas desta violencia, o maltrato protagonizado por mulleres non pode considerarse un problema estrutural.

Como actuar ante a violencia de xénero

- Se es testemuña dun delito de violencia de xénero:

Ante un caso de violencia de xénero calquera persoa pode denunciar, non só a vítima. Ao tempo é importante conseguir que a vítima se recoñeza como tal, para que as medidas de protección e axuda sexan efectivas.

Acompañar á vítima, facerlle sentir que pode contar con axuda e razoar con ela sobre as funestas consecuencias dunha situación de maltrato pode ser útil neste caso. Sexa como sexa, recorre ao asesoramento dos [Centros de Información ás Mulleres](#) (CIM), do [teléfono da muller](#) ou das asociacións de mulleres.

- Se estás a sufrir violencia de xénero.

En caso de que a situación non sexa urxente, o primeiro que se debe facer, é solicitar asesoramento legal e apoio psicolóxico en calquera dos organismos que antes mencionamos. Debes arrecadar todas as probas precisas e tomar as medidas necesarias para garantir a túa seguridade antes de denunciar.

Se a situación reviste urxencia dirixete ao centro de saúde e require un parte de lesións. No caso dunha agresión sexual esixe unha revisión específica. Desde alí podes denunciar os feitos. Solicita copia da denuncia e con ela, protección no xulgado.

Se compartes vivenda co agresor e tes que regresar ao domicilio ou recuperar algún obxecto persoal, require o acompañamento da policía ou garda civil. De refuxiarte en casa de amigas/os ou familiares, facilita a túa dirección unicamente a quen sexa estritamente necesario. Non collas o teléfono ao teu agresor, nin respondas nas redes sociais. Non confíes nos intentos de reconciliación.

PARA REFLEXIONAR:

- 1) Poderías reproducir argumentos que se pronunciasen no teu entorno que encaixarían dentro mitos sobre a violencia de xénero? Como os rebaterías?
- 2) A lei de violencia de xénero só considera vítimas de violencia de xénero ás mulleres que tiveran, no presente ou no pasado, unha relación afectiva co agresor. Cres que isto pode provocar que haxa outras vítimas de violencia pola súa condición de muller que non estean incluídas nas cifras de vítimas de violencia de xénero oficiais?
- 3) Webs como [Feminicidio.net](#) fan un relato do total de vítimas asasinadas por razón de xénero. Segundo os seus datos as vítimas do ano 2018, sería o dobre que as oficiais. Nesta web distinguen os feminicidios íntimos, non íntimos, infantís... Fas idea de que significan estas categorías?
- 4) No ano 2016 produciuse durante as festas de San Fermín de Pamplona un caso de agresión sexual moi mediático: [o caso de "A manada"](#). Cinco homes violaron a unha rapaza de dezaioito anos. Porén, a sentenza entendeu o delito como [un abuso sexual e non unha agresión](#), castigado cunha pena moito menor. Que razóns alegou o xurado para tomar esta decisión? Foi unha decisión atinada?
- 5) Un maltratador, unha vez condenado, pode acudir a [terapia psicolóxica](#). Nesta entrevista un psicólogo que traballa con agresores de violencia machista [recoñece certa polémica con que se lles destinen recursos](#). Cal é a túa opinión ao respecto? Pensas que pode curarse un maltratador?